

Τα Εισόδια της Υπεραγίας Θεοτόκου: Ερμηνεία της Αποστολικής περικοπής (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 21 Νοεμβρίου, 2022

(Εβρ. 9, 1-7)

[Υπομνηματισμός των εδαφίων Εβρ. 9, 1-14]

«Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας τὸ τε Ἅγιον κοσμικόν· σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται Ἅγια. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη Ἅγια Ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ στάμνος χρυσοῦν ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος (: Ἀς βγάλουμε τώρα κάποιο συμπέρασμα για ὅσα εἶπαμε σχετικά με την ιεροσύνη της Παλαιᾶς Διαθήκης και ας τα διασαφηνίσουμε περισσότερο. Εἶχε βέβαια και η πρώτη Διαθήκη νόμους και λατρευτικές διατάξεις, καθώς κι ἓνα επίγειο θυσιαστήριο. Κατασκευάστηκε δηλαδή το πρώτο διαμέρισμα της σκηνῆς, μέσα στο οποίο υπήρχε η λυχνία και η τράπεζα της προθέσεως και οι ἄρτοι που τοποθετούνταν πάνω σ' αὐτήν ως προσφορά στον Θεό. Και το πρώτο αὐτό διαμέρισμα της σκηνῆς λεγόταν Ἅγια. Ἐπειτα, πίσω ἀπὸ το δεύτερο καταπέτασμα ἦταν το μέρος της σκηνῆς που λεγόταν Ἅγια Ἁγίων. Στα Ἅγια των Ἁγίων υπήρχε ἓνα χρυσό θυμιατήριο και η Κιβωτός της Διαθήκης, που ἦταν γύρω - γύρω καλυμμένη με χρυσάφι ἀπ' ὅλες τις πλευρές της. Μέσα στην κιβωτό αὐτή υπήρχε μια χρυσή στάμνα που περιείχε ἀπὸ το περίφημο μάννα, καθώς επίσης και η ῥάβδος του Ἀαρὼν που εἶχε βλαστήσει θαυματουργικά, και οι θεοχάρακτες πλάκες της Διαθήκης. Πάνω ἀπὸ την κιβωτό υπήρχαν δύο χρυσά Χερουβίμ ἐνδοξα, που ἀνάμεσά τους ἐμφανιζόταν και μιλούσε ο Θεός. Αὐτά σκέπαζαν με τα φτερά τους και σκίαζαν το χρυσό κάλυμμα της κιβωτού που ονομαζόταν "ἱλαστήριο". Ἀλλά για ὅλα αὐτά δεν εἶναι τώρα καιρός να μιλήσουμε με λεπτομέρειες)» [Εβρ. 9, 1-5]. [ερμηνευτική ἀπόδοση Παναγιώτου Τρεμπέλα].

Ἐδειξε ο Παῦλος ἀπὸ του ιερέα, ἀπὸ την ιεροσύνη και ἀπὸ τη διαθήκη ὅτι ἐκεῖνη ἐπρόκειτο να ἔχει τέλος· το δείχνει πλέον και ἀπὸ τη μορφή της ἴδιας της σκηνῆς. Πώς; Μιλώντας για «Ἅγια» και για «Ἅγια Ἁγίων». Τα «Ἅγια» δηλαδή εἶναι

σύμβολο του προηγούμενου καιρού (γιατί τότε γίνονταν όλα με θυσίες), ενώ τα «**Άγια Αγίων**» είναι **σύμβολα τούτου του παρόντος καιρού**. Ονομάζει «**Άγια Αγίων**» τον ουρανό, και το ίδιο και καταπέτασμα του ουρανού, και τη σάρκα που εισέρχεται στο εσώτερο του καταπετάσματος, δηλαδή μέσω του καταπετάσματος της σάρκας Αυτού. Αλλά καλό είναι να μιλήσουμε εξετάζοντας από την αρχή το χωρίο αυτό.

Τι λέγει λοιπόν; «**Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη**». Ποια «**πρώτη**»; Η διαθήκη. «**Δικαιώματα λατρείας**». Τι σημαίνει «**δικαιώματα**»; Σύμβολα ή διατάξεις. Σαν να έλεγε «**τότε είχε, ενώ τώρα δεν έχει**». Δείχνει ότι αυτή τα παραχώρησε ήδη σε αυτόν· γιατί λέγει «**τότε είχε**». Ωστε τώρα, αν και παραμένει, δεν υπάρχει.

«**τότε Άγιον κοσμικόν**». Και το θυσιαστήριο το επίγειο. Το ονομάζει «**κοσμικόν**» **επειδή επιτρεπόταν σε όλους να εισέρχονται**, και ήταν γνωστός ο τόπος μέσα στον ίδιο οίκο, στον οποίο αλλού στέκονταν οι ιερείς, αλλού οι Ιουδαίοι, και αλλού οι προσήλυτοι, οι Έλληνες και οι Ναζωραίοι. Επειδή λοιπόν επιτρεπόταν να μπαίνουν και οι Έλληνες, γι' αυτό το ονομάζει «**κοσμικόν**», γιατί βέβαια δεν ήταν ο κόσμος οι Ιουδαίοι. Γιατί λέγει «**σκηνη γάρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἧ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἧτις λέγεται Άγια** (: κατασκευάστηκε δηλαδή το πρώτο διαμέρισμα της σκηνης, μέσα στο οποίο υπήρχε η λυχνία και η τράπεζα της προθέσεως και οι ἄρτοι που τοποθετούνταν πάνω σ' αυτήν ως προσφορά στον Θεό. Και το πρώτο αυτό διαμέρισμα της σκηνης λεγόταν Άγια)» [Εβρ. 9, 2]. Αυτά είναι σύμβολα του κόσμου.

«**Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα**». Άρα δεν υπήρχε μόνο ένα καταπέτασμα, αλλά υπήρχε και έξω καταπέτασμα· «**σκηνη ἡ λεγομένη Άγια Αγίων** (: υπήρχε σκηνη που ονομαζόταν τα Άγια των Αγίων)». Πρόσεχε πώς παντού το ονομάζει «**σκηνη**», επειδή διέμεναν εκεί· «**χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἧ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ράβδος Ααρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης** (: στα Άγια των Αγίων υπήρχε ένα χρυσό θυμιατήριο και η Κιβωτός της Διαθήκης, που ήταν γύρω-γύρω καλυμμένη με χρυσάφι απ' όλες τις πλευρές της. Μέσα στην κιβωτό αυτή υπήρχε μια χρυσή στάμνα που περιείχε από το περίφημο μάννα, καθώς επίσης και η ράβδος του Ααρών που είχε βλαστήσει θαυματουργικά, και οι θεοχάρακτες πλάκες της Διαθήκης)» [Εβρ. 9, 4].

Όλα αυτά ήταν **σεβαστά και λαμπρά υπομνήματα της ιουδαϊκής αχαριστίας**: «**καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης** (: και οι θεοχάρακτες πλάκες της Διαθήκης)»· γιατί τις έσπασε ο Μωυσής όταν τους είδε να ειδωλολατρούν· και «**τὸ μάννα**»· γιατί γόγγυσαν· και γι' αυτό, παραπέμποντας τη μνήμη στους απογόνους, πρόσταξε να το τοποθετήσουν στη χρυσή στάμνα.

«Υπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον (: Πάνω ἀπὸ την κιβωτὸ ὑπῆρχαν δύο χρυσὰ Χερουβὶμ ἔνδοξα, που ἀνάμεσά τους ἐμφανιζόταν και μιλούσε ὁ Θεός. Αὐτὰ σκέπαζαν με τὰ φτερά τους και σκίαζαν τὸ χρυσὸ κάλυμμα της κιβωτοῦ που ὀνομαζόταν Ἰλαστήριον)» [Εβρ. 9, 5]. Τι σημαίνει «**Χερουβὶμ δόξης**»; Ἦ ἐννοεῖ τὰ ἔνδοξα ἢ τὰ κάτω ἀπὸ τὸν Θεό. Και σωστά μεγαλοποιεῖ αὐτὰ με τὸν λόγο, για νὰ δείξει ὅτι εἶναι ἀνώτερα τὰ στη συνέχεια· «περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος (: Ἀλλὰ για ὅλα αὐτὰ δεν εἶναι τώρα καιρός νὰ μιλήσουμε με λεπτομέρειες)». Ἐδῶ υπαινίχτηκε ὅτι δεν ἦταν αὐτὰ μόνο τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ ἦταν ἀπλῶς κάποια αἰνίγματα· «για τὰ ὁποῖα δεν μπορούμε», λέγει, «τώρα νὰ μιλήσουμε λεπτομερώς»· ἴσως χρειάζονται μακρότερο λόγο.

«Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίσιασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες (: Ἐτσι λοιπὸν εἶχαν αὐτὰ σχεδιαστεί και με αὐτὸν τὸν τρόπο εἶχε κατασκευαστεί ἡ σκηνή, ὥστε στο πρῶτο διαμέρισμά της, δηλαδή στα Ἅγια, νὰ μπαίνουν πάντοτε οἱ ἱερεῖς και νὰ τελοῦν τις ἱεροτελεστίες)» [Εβρ. 9, 6]· δηλαδή ὑπῆρχαν βέβαια αὐτὰ, ἀλλὰ ὁμως δεν ἀπολάμβαναν αὐτὰ οἱ Ἰουδαῖοι· γιατί δεν τὰ ἐβλεπαν. Ὡστε **μᾶλλον δεν ἦταν για ἐκεῖνους, ἀλλὰ για ἐκεῖνους για τους ὁποῖους αποτελοῦσαν προτύπωση**. «εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ και τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων (: Στο δεύτερο ὁμως διαμέρισμα της σκηνῆς, δηλαδή στα Ἅγια των Ἁγίων, ἐμπαινε μία φορά τὸ χρόνο, τὴν ἡμέρα του ἐξιλασμοῦ μόνον ὁ ἀρχιερέας. Κι αὐτὸς δεν ἐμπαινε χωρὶς αἷμα, ἀλλὰ ἔφερνε μαζί του τὸ αἷμα των ζώων, τὸ ὁποῖο πρόσφερε ὡς ἐξιλαστήρια θυσία για τὸν εαυτό του και για τις ἀμαρτίες που ἀπὸ ἀγνοία εἶχε διαπράξει ὁ λαός)» [Εβρ. 9, 7]. Βλέπεις ὅτι **ἤδη ἔχουν προκαταβληθεῖ οἱ τύποι;**

Για νὰ μὴ λένε δηλαδή πως «εἶναι μία ἡ θυσία» και πως «ὁ ἀρχιερέας πρόσφερε μία φορά μόνο θυσία» δείχνει ὅτι αὐτὸ γίνεται ἔτσι ἀπὸ τὴν ἀρχή· εφόσον **ἡ ἀγιότερη θυσία και ἡ φρικτὴ ἦταν μία**. Ἐτσι συνηθιζόταν ἀπὸ τὴν ἀρχή· γιατί και τότε ὁ ἀρχιερέας μία φορά πρόσφερε θυσία. Και σωστά εἶπε «οὐ χωρὶς αἵματος (: ὄχι χωρὶς αἷμα)»· **ὄχι βέβαια χωρὶς αἷμα, ἀλλὰ ἀσφαλῶς ὄχι με Αὐτὸ τὸ αἷμα**· γιατί δεν ἦταν τόσο μεγάλη ἡ ἐπιμελής ἀντιστοίχιση περασμένων και μεταγενέστερων. Δείχνει ὅτι **θα συμβεῖ αὐτὴ ἡ θυσία, ὄχι ὁμως δαπανώμενη ἀπὸ τὴ φωτιά, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι θα κατορθωθεῖ ἀπὸ τὸ αἷμα**. Ἐπειδὴ δηλαδή ὀνόμασε τὸν σταυρὸ «θυσία» που δεν εἶχε οὔτε φωτιά οὔτε ξύλα οὔτε προφέρεται πολλές φορές, **ἀλλὰ προσφέρθηκε μία φορά με αἷμα**· «ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ και τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων (: τὸ ὁποῖο πρόσφερε ὡς θυσία ἐξιλαστήρια για τὸν εαυτό του και για τις ἀμαρτίες που ἀπὸ ἀγνοία εἶχε κάνει ὁ λαός)». Πρόσεχε· δεν εἶπε «για τὰ ἀμαρτήματα», ἀλλὰ «**για τὰ ἀγνοήματα**», **για νὰ μὴ μεγαλοφρονήσουν**. «Ἄν και βέβαια δεν ἀμάρτησες», λέγει, «με τὴ θέλησή σου, ἀλλὰ ἦταν ἀκούσιο τὸ ἀγνοῆμά σου, και κανεῖς δεν εἶναι καθαρὸς ἀπὸ αὐτό». Και παντοῦ ἀναφέρει τὸ «και για τὰ δικά του», **για νὰ δείξει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι**

πολύ πιο ανώτερος από τον αρχιερέα των Ιουδαίων. Γιατί, αν είναι απαλλαγμένος από τις αμαρτίες μας, πώς πρόφερε θυσία για τον εαυτό Του;

«Γιατί λοιπόν», θα μπορούσε να απορήσει κάποιος, «τα είπες αυτά;». Γιατί αυτό είναι γνώρισμα ανωτέρου. Πουθενά εδώ θεωρία. Τώρα όμως προχωρεί στην εξήγηση και λέγει: «*τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν Ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνηῆς ἐχούσης στάσιν (: Κανείς άλλος δεν επιτρεπόταν να μπει στα Ἅγια των Ἁγίων. Και με την απαγόρευση αυτή το Ἅγιον Πνεῦμα υποδήλωνε συμβολικά ότι δεν είχε ἀκόμη φανερωθεί, ἀλλά ἦταν ἀγνωστος και ἀβατος στους ανθρώπους ο δρόμος που οδηγούσε στα αληθινά Ἅγια, δηλαδή στον ουρανό· διότι ἦταν ἀκόμη στημένη και σε χρήση η πρώτη και παλαιά σκηνή)*» [Εβρ. 9, 8]. «Γι' αυτό», λέγει, «*αυτά κατασκευάστηκαν ἔτσι, για να μάθουμε ότι τα Ἅγια των Ἁγίων, δηλαδή ο ουρανός είναι ἀκόμη ἀβατος. Να μην νομίζουμε λοιπόν, επειδή δεν εισερχόμαστε σε αυτόν, και ότι δεν υπάρχει αυτός, αφού ούτε στα Ἅγια εισήλθαμε*».

«*ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα (: Ἡ σκηνὴ ἐκείνη ἦταν τύπος και σύμβολο αὐτῶν που γίνονται στη σημερινή εποχή του Μεσσία. Τότε, στη σκηνὴ ἐκείνη προσφέρονταν δώρα και θυσίες που δεν είχαν τη δύναμη να οδηγήσουν σε εσωτερικὴ τελειότητα αὐτὸν που λάτρευε τον Θεό και να τον ἀπαλλάξουν ἀπὸ τις τύψεις της συνειδήσεως)*» [Εβρ. 9, 9]. Ποιον ονομάζει «καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα»; **Του καιροῦ πριν ἀπὸ τον ἐρχομὸ του Χριστοῦ· γιατί μετὰ τον ἐρχομὸ του Χριστοῦ δεν εἶναι πλέον καιρὸς παρών· πὼς δηλαδή μπορεί να εἶναι καιρὸς παρών ἀφού παρέρχεται και λαμβάνει τέλος;** Θέλει και κάτι ἄλλο να δηλώσει λέγοντας ότι «αυτά εἶναι συμβολικά του παρόντος καιροῦ»· δηλαδή **ο τύπος πέρασε**. «*καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνειδήσιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα (: Και προσφέρονταν στη σκηνὴ ἐκείνη και δώρα και θυσίες, που δεν είχαν τη δύναμη να κάνουν τέλεια και να ἀπαλλάξουν ἀπὸ την τύψη της συνειδήσεως αὐτὸν που ασκούσε την λατρεία)*» [Εβρ. 9, 9].

Εἶδες πὼς με σαφήνεια ἔδειξε με αὐτὸ τι σημαίνει το «οὐδὲν γὰρ ἔτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ (: διότι τίποτε δεν κατόρθωσε να τελειοποιήσει ο Νόμος. Ἐνῶ τώρα με την νέα Διαθήκη εἰσάγεται νέα, καλύτερη ἐλπίδα, δια της οποίας πλησιάζουμε τον Θεό, επιτυγχάνουμε τη λύτρωση και την αἰώνια μακαριότητα)» [Εβρ. 7, 19] και το «*εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος (: διότι εἴν η πρώτη ἐκείνη διαθήκη ἦταν πράγματι πλήρης και τέλεια, δεν θα ἐζητεῖτο τόπος και τρόπος να δοθεῖ δευτέρη διαθήκη)*»; Πὼς; «*Ἐσωτερικά*». Γιατί **οι θυσίες δεν καθάριζαν τον ρύπο της ψυχῆς, ἀλλά ἀκόμη προσφέρονταν για το σῶμα**· γιατί λέγει «*ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν (: γίνεται κατὰ τον νόμο που ισχύει για ανθρώπους σαρκικούς)*» [Εβρ. 7, 16]. **Δεν μπορούσαν δηλαδή να συγχωροῦν μοιχεία, ούτε φόνο, ούτε ιεροσυλία**. Βλέπεις να λέγει «*αὐτό φάγε*»,

«εκεῖνο να μην το φας»; Πράγματα που ήταν αδιάφορα· «μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς (: οι θυσίες μάλιστα εκείνες επιβάλλονταν μόνο ως φορτίο, μαζί με τη διάκριση φαγητών και ποτών και με τις διάφορες πλύσεις)» [Εβρ. 9, 10]. «Αυτό πίες», λέγει· αν και βέβαια δεν υπήρχε καμία διάταξη για το ποτό, αλλά εξευτελίζοντας αυτά είπε αυτό· «καὶ δικαιοώμασι σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα (: και τις εντολές για τον καθαρισμό μόνο του σώματος. Όλα αυτά όμως ήταν προσωρινά, μέχρι τον καιρό της διορθώσεως και μεταρρυθμίσεως που επέφερε ο Χριστός)». Γιατί αυτή είναι η δικαιοσύνη του σώματος. Εδώ **υποβιβάζει τις θυσίες δείχνοντας ότι δεν είχαν καμία ισχύ και ότι ίσχυαν μέχρι τον καιρό της διόρθωσης αυτών**. Δηλαδή περίμεναν τον καιρό εκείνον που τα διορθώνει όλα.

«Χριστὸς παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνηῆς, οὐ χειροποιήτου (: αντίθετα ο Χριστός ήλθε ως αρχιερέυς των μελλοντικών αγαθών, των αγαθών δηλαδή της Καινῆς Διαθήκης. Και εισήλθε στα επουράνια Ἄγια των Αγίων μέσα από μια ανώτερη και τελειότερη σκηνή, που δεν κατασκευάστηκε από χέρια ανθρώπων. Δηλαδή δεν εισήλθε μέσα από μια επίγεια σκηνή, όπως ήταν η Σκηνή του Μαρτυρίου, αλλά δεδομένου ότι το σώμα του ήταν η σκηνή και κατοικία του Θεοῦ Λόγου, ασυγκρίτως ανώτερη και τελειότερη, εισήλθε μέσα από τη σκηνή αυτή του σώματός του. Ακριβώς μάλιστα το σώμα του αυτό, επειδή συνελήφθη εκ Πνεύματος Αγίου, δεν προερχόταν από την κτίση αυτή, αλλά από νέα πνευματική κτίση)» [Εβρ. 9, 11].

Εδώ ως **«μείζονα καὶ τελειότεραν σκηνήν» εννοεί τη σάρκα**. Και σωστά την ονόμασε και «ανώτερη» και «τελειότερη», εφόσον σε αυτήν κατοικεί ο Θεός Λόγος και όλη η ενέργεια του Πνεύματος· γιατί «οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα (: και τα διδάσκει αυτά αλάυθιστα, διότι ο Θεός δεν Του έδωσε το Ἅγιο Πνεῦμα όπως κάποτε στους προφήτες περιορισμένα και σε ορισμένες στιγμές της ζωής τους, αλλά Του το έδωσε ολοκληρωτικά, αδιάκοπα και απεριόριστα· και συνεπώς Αυτός κατέχει την πλήρη και απόλυτη θεϊκή αποκάλυψη και διδάσκει με ακρίβεια τη διδασκαλία του Θεοῦ)» [Ιω. 3, 34]· ή το λέγει επειδή είναι τελειότερη, αφού είναι ακατάληπτη, και κατορθώνει μεγαλύτερα.

«Τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως (: ακριβώς μάλιστα το σώμα Του αυτό, επειδή συνελήφθη εκ Πνεύματος Αγίου, δεν προερχόταν από την κτίση αυτή, αλλά από νέα πνευματική κτίση)» [Εβρ. 9, 11]. Να πώς εισήλθε από σκηνή που είναι ανώτερη· γιατί δεν θα ήταν κατασκευασμένη από το Ἅγιο Πνεῦμα, αν την κατασκεύασε άνθρωπος. «ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως (: δεν προέρχεται από αυτόν τον κόσμο)»· δηλαδή δεν είναι από αυτά τα κτίσματα, αλλά από τον πνευματικό κόσμο· γιατί έχει κατασκευαστεί από το ἅγιο Πνεῦμα. Βλέπεις πώς ονομάζει το σώμα, και «σκηνή» και «κατασκεύασμα» και «ουρανό»; «Εισήλθε στα επουράνια Ἄγια των Αγίων», λέγει, «διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνηῆς (: μέσα από μία ανώτερη και τελειότερη

σκηνή)»· έπειτα, «διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ (: αφοῦ πρώτος Αυτός εισηγήθε μέσα από το καταπέτασμα, δηλαδή με τη σάρκα Του και το αίμα Του)» [Εβρ. 10, 20] δια του καταπετάσματος, δηλαδή της σάρκας Αυτού· και πάλι, «εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος (: πιο μέσα από το καταπέτασμα της σκηνης)» [Εβρ. 6, 19]· και πάλι, «εἰσερχομένην εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων (: που εισέρχεται στα Ἅγια των αγίων)», για να παρουσιαστεί μπροστά στον Θεό.

Και για ποιο λόγο το κάνει αυτό; Επειδή **θέλει να μας διδάξει** με το καθένα από αυτά τη διαφορετική σημασία που έχει, αλλά έχει την ίδια αιτία. Εννοώ το εξής με αυτό. **Ο ουρανός είναι καταπέτασμα· όπως τα Ἅγια τα αποκρύπτει το καταπέτασμα, έτσι και η σάρκα αποκρύπτει τη θεότητα· και όμοια το σώμα είναι σκηνή, έχοντας μέσα τη θεότητα· και ο ουρανός επίσης είναι σκηνή, γιατί εκεί μέσα είναι ο ιερέας.**

«Χριστὸς παραγενόμενος ἀρχιερεὺς (: αντίθετα ο Χριστὸς ἦλθε ως ἀρχιερέας)». Δεν εἶπε «ἐγένε», αλλά «**ἦλθε**», δηλαδή ἦλθε σε αυτό το ίδιο, δεν ἔλαβε ἄλλο. Δεν ἦλθε προηγουμένως και μετά ἐγένε ἀρχιερέας, αλλά συγχρόνως ὅταν ἦλθε. Και δεν εἶπε: «ἦλθε ως ἀρχιερέας των θυσιαζομένων», αλλά «τῶν μελλόντων ἀγαθῶν (: των μελλοντικῶν ἀγαθῶν, των ἀγαθῶν δηλαδή της Καινῆς Διαθήκης)»· γιατί ο λόγος δεν μπορούσε να παραστήσει το παν. «οὐδὲ δι' αἵματος (: οὔτε χρησιμοποίησε ο Χριστὸς ως θυσία το αίμα)», λέγει, «τράγων καὶ μόσχων (: τράγων και μόσχων, ὅπως οι ἀρχιερεῖς των Ιουδαίων)». Ὅλα εἶναι ἀλλαγμένα. «διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσηλθεν ἐφάπαξ (: ἀλλά με το δικό Του αίμα μπήκε μια για πάντα», λέγει, «εἰς τὰ Ἅγια (: στα ἐπουράνια Ἅγια)». Να, «**Ἅγια**» ονόμασε τον ουρανό. «Μια για πάντα», λέγει, «εἰσηλθε στα ἐπουράνια Ἅγια», «αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος (: εξασφαλίζοντας για μας ἀπολύτρωση ὄχι προσωρινή, αλλά αἰώνια)» [Εβρ. 9, 12]. Και το «εξασφάλισε», **ἦταν από τα υπερβολικά ἀδύνατα και πέρα από κάθε ἐλπίδα, πὼς δηλαδή με μία εἴσοδο εξασφάλισε αἰώνια λύτρωση.**

Ἐπειτα το πειστικό: «*Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαρῆϊ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι; (: διότι, εἴν το αίμα των ταύρων και των τράγων και το ράντισμα με το νερό και τη στάχτη του δαμαλιού που κατακαιγόταν στο θυσιαστήριο δίνει στους θρησκευτικά μολυσμένους και ἀκάθαρτους ἕναν ἐξωτερικό καθαρισμό και εξαγνίζει το σώμα τους, προκειμένου να μπορούν να μετέχουν στη λατρεία, πόσο μᾶλλον το αίμα του Χριστοῦ, ο οποίος με το αἰώνιο Πνεῦμα που κατοικοῦσε μέσα Του πρόσφερε στον Θεό ως θυσία τον εαυτό Του ολοκληρωτικά καθαρὸ και ἐλεύθερο ἀπὸ κάθε ρύπο ἀμαρτίας, **θα καθαρῖσει τη συνείδησή σας ἀπὸ τα ἔργα της ἀμαρτίας που φέρνουν στην ψυχὴ νέκρωση, και θα σας ἀξιώσει να λατρεύετε ἀξίως τον ζωντανό Θεό;**)» [Εβρ. 9, 13-14].*

«Εάν δηλαδή», λέγει, «το αίμα των ταύρων μπορεί να καθαρίσει σάρκα, πόσο περισσότερο θα καθαρίσει τον ρύπο της ψυχής το αίμα του Χριστού». Για να μη νομίσεις δηλαδή, ακούοντας ότι «αγιαρίζει», ότι είναι κάτι το σπουδαίο, αναφέρει και **δείχνει τη διαφορά του κάθε καθαρισμού, και πώς ο καθαρισμός αυτός είναι υψηλός, ενώ εκείνος ταπεινός**. Και λέγει ότι αυτό είναι πολύ φυσικό, αφού εκείνο ήταν το αίμα ταύρων, ενώ αυτό είναι το Αίμα του Χριστού. Και δεν αρκέστηκε στο όνομα μόνο, αλλά **αναφέρει και τον τρόπο της προσφοράς**· γιατί, λέγει, «ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ (: ο οποίος με το αιώνιο Πνεύμα που κατοικούσε μέσα Του πρόσφερε στον Θεό ως θυσία τον εαυτό Του ολοκληρωτικά καθαρό και ελεύθερο από κάθε ρύπο αμαρτίας)» [Εβρ. 9, 14]· δηλαδή το θυσιαζόμενο ήταν **άμωμο και καθαρό από αμαρτίες**. Το «**διὰ Πνεύματος αἰωνίου**» δηλώνει ότι δεν προσφέρθηκε δια πυρός ούτε με κάποιους άλλους.

«Καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν (: θα καθαρίσει τη συνείδησή σας από τα έργα της αμαρτίας που φέρνουν στην ψυχή νέκρωση)», λέγει, «**ἀπὸ νεκρῶν ἔργων** (: από τα έργα της αμαρτίας που φέρνουν στην ψυχή νέκρωση)» [Εβρ. 9, 14]. Και σωστά εἶπε «**ἀπὸ νεκρῶν ἔργων**»· γιατί αν κάποιος τότε άγγιζε νεκρό, μολυνόταν· **και εδώ αν κάποιος συμβεί να άγγίξει νεκρό έργο, μολύνεται με τη συνείδηση**. «εἰς τὸ λατρεύειν (: και θα σας αξιώσει να λατρεύετε αξίως)», λέγει, «**Θεῷ ζῶντι** (: τον ζωντανό και αληθινό Θεό)». **Εδώ δείχνει ότι εκείνος που διαπράττει νεκρά έργα δεν είναι δυνατό να δουλεύει στον ζωντανό Θεό**. Και σωστά εἶπε «**τον αληθινό και ζωντανό Θεό**», δείχνοντας και με αυτό ότι και τα προσφερόμενα σε Αυτόν είναι τέτοια. Επομένως όλα αυτά τα δικά μας είναι και ζωντανά και αληθινά, ενώ εκείνα τα των Ιουδαίων είναι και νεκρά και ψευδή· και πολύ σωστά.

Κανένας λοιπόν που έχει νεκρά έργα να μην εισέρχεται εδώ. Γιατί αν εκείνος που άγγιζει νεκρό σώμα δεν έπρεπε να εισέρχεται, πολύ περισσότερο δεν πρέπει εκείνος που έχει νεκρά έργα· γιατί είναι μολυσμός φοβερότατος. **Και νεκρά έργα είναι όλα εκείνα που δεν έχουν ζωή, που εκπέμπουν δυσωδία**. Όπως δηλαδή το νεκρό σώμα δεν είναι χρήσιμο σε καμία αίσθηση, αλλά και προξενεί λύπη σε εκείνους που το πλησιάζουν, έτσι και η αμαρτία πλήττει άμέσως το λογιστικό και δεν αφήνει ούτε τον ίδιο τον νου να ηρεμεί, αλλά τον θορυβεί και τον ταράσσει. Λέγεται ότι και η εμφάνιση λοιμού καταστρέφει τα σώματα. Τέτοια είναι και η αμαρτία· δεν διαφέρει καθόλου από τον λοιμό, διαφθείροντας όχι τον άέρα πρώτα και μετά τα σώματα, αλλά άμέσως υπεισέρχεται στην ψυχή.

Δεν βλέπεις εκείνους που υποφέρουν από λοιμώδη νόσο πώς φλογίζονται, πώς περιστρέφονται, πώς είναι γεμάτοι από δυσωδία, πώς είναι αισχρά τα πρόσωπά τους, πώς όλοι είναι ακάθαρτοι; Τέτοιοι είναι και εκείνοι που αμαρτάνουν, έστω και αν

δεν το βλέπουν. Γιατί, πες μου, δεν είναι χειρότερος από εκείνον που υποφέρει από πυρετό, αυτός που κυριεύτηκε από την επιθυμία των χρημάτων ή των σωμάτων; Δεν είναι ακαθαρότερος από όλους αυτούς, διαπράττοντας όλα τα αδιάντροπα και υποφέροντας από αυτά; Πράγματι τι υπάρχει αισχρότερο από άνδρα που αγαπά υπερβολικά τα χρήματα; Όσα δεν σταματούν να κάνουν οι πόρνες γυναίκες και οι θεατρίνες, αυτά δεν παύει να τα κάνει και αυτός· ή καλύτερα εκείνες είναι δυνατό να σταματήσουν, αυτός όμως όχι. Τι λέγω, δε σταματά; **Υπομένει και δουλοπρεπή πράγματα, κολακεύοντας εκείνους που δεν πρέπει, δείχνοντας επίσης θρασύτητα εκεί που δεν πρέπει, παρουσιάζοντας παντού ανωμαλία.** Κάθεται πολλές φορές με πονηρούς ανθρώπους και γόητες και διεφθαρμένους, πολύ πιο φτωχούς και πιο ευτελείς από αυτόν τον ίδιο, ενώ άλλους αγαθούς και κατά πάντα ενάρετους τούς υβρίζει και συμπεριφέρεται προς αυτούς με θρασύτητα.

Είδες και από τα δύο **και την ασχημοσύνη και την αδιαντροπιά**; Και ταπεινός είναι πέρα από το μέτρο, και αλαζόνας. Διαμένουν βέβαια οι πόρνες σε οίκημα και αυτό είναι άξιο κατηγορίας τους, το ότι πωλούν το σώμα τους έναντι χρημάτων, αλλά έχουν κάποια δικαιολογία τη φτώχεια και την πείνα που τις καταναγκάζει, αν και βέβαια ούτε αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως δικαιολογία· γιατί μπορούν να εργάζονται και να τρέφονται. Εδώ όμως συχνάζει ο **πλεονέκτης** όχι σε οίκημα, αλλά στο μέσο της πόλης, προσφέροντας όχι το σώμα, αλλά την ψυχή του στον διάβολο, ώστε και να εισέρχεται και να συνευρίσκεται μαζί του σαν προς πόρνη πραγματικά, και αφού εκπληρώσει όλη την επιθυμία του εξέρχεται και βλέπει όλη η πόλη και όχι μόνο δύο και τρεις άνθρωποι. Και αυτό είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα των πορνών, το να δίνει σε αυτές κανείς χρήματα· είτε δηλαδή είναι κανείς δούλος είτε ελεύθερος είτε μονομάχος είτε οποιοσδήποτε και προσφέρει αμοιβή, καταδέχονται, ενώ εκείνοι που δεν προσφέρουν τίποτε κι αν ακόμη είναι ευγενέστεροι από όλους, χωρίς τα χρήματα δεν μπορούν να τις πλησιάσουν.

Αυτό κάνουν και αυτοί εδώ· **τους ορθούς λογισμούς, όταν δεν έχουν χρήματα, τους αποστρέφονται, ενώ τους μιαρούς και πραγματικά θηριομάχους τούς συναναστρέφονται εξαιτίας των χρημάτων, ασχημονούν μαζί τους και χάνουν την ομορφιά της ψυχής τους.** Όπως ακριβώς δηλαδή εκείνες είναι ως προς τη φύση τους αποκρουστικές και γεμάτες πονηριά και άγριες και παχιές και άσχημες και κακόπλαστες και σε όλα αισχρές, τέτοιες γίνονται και οι ψυχές τους, μην μπορώντας με τα εξωτερικά βαψίματα να συγκαλύψουν την ασχήμια τους. Γιατί, όταν η ασχήμια είναι η χειρότερη από όλες, όσα και αν επινοήσουν, δεν μπορούν να υποκριθούν. Το ότι βέβαια η αδιαντροπιά κάνει πόρνες, άκουσε τον προφήτη που λέγει: *«ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι, ἀπηναισχύντησας πρὸς πάντας (: συμπεριφέρθηκες προς όλους με αδιαντροπιά, απέκτησες μορφή πόρνης)»* [Ιερ. 3, 3].

Αυτό μπορούμε να πούμε και προς τους πλεονέκτες· συμπεριφέρθηκες προς όλους με αδιαντροπιά· όχι προς αυτούς και προς εκείνους, αλλά προς όλους. Πώς; Ο

άνθρωπος αυτού του είδους δε σέβεται ούτε τον πατέρα του, ούτε το παιδί του, ούτε τη γυναίκα του, ούτε φίλο, ούτε αδελφό, ούτε ευεργέτη, ούτε κανένα άλλο γενικά. Και γιατί λέγω «φίλο και αδελφό και πατέρα»; **Δεν σέβεται τον ίδιο τον Θεό, αλλά τα θεωρεί όλα τα σχετικά με Αυτόν ως μύθο, και γελά μεθυσμένος από τη μεγάλη επιθυμία, και ούτε να ακούσει δεν θέλει κάτι από εκείνα που μπορούν να τον ωφελήσουν.**

Αλλά πω πω παραλογισμός, ποια είναι και τα λόγια που λένε: «Αλιμόνο σου, μαμωνά, και σε εκείνον που δεν έχει»: Εδώ κατακυριεύομαι από τη φλόγα του θυμού· αλίμονο σε εκείνους που λένε αυτά, και αν ακόμη τα λένε γελώντας. Γιατί, πες μου, δεν απείλησε με αυτήν την απειλή ο Θεός λέγοντας: «Οὐδείς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ (: **μην απατάτε τον εαυτό σας με την ιδέα ότι είναι δυνατόν να θησαυρίζει κανείς και στη γη και ταυτόχρονα να είναι προσκολλημένος και στο Θεό. Κανείς δεν μπορεί να είναι συγχρόνως δούλος σε δύο κυρίους· διότι ἢ θα μισήσει τον ένα και θα αγαπήσει τον άλλο, ἢ θα προσκολληθεί στον ένα και θα περιφρονήσει τον άλλο. Δεν μπορείτε να είστε συγχρόνως δούλοι και του Θεού και του μαμωνά, δηλαδή του πλούτου. ἢ θα μισήσετε τον πλούτο για να αγαπήσετε τον Θεό, ἢ θα προσκολληθείτε στον πλούτο και θα περιφρονήσετε τότε τον Θεό**)» [Ματθ. 6, 24] και εσύ καταργείς την απειλή τολμώντας να λες τέτοια λόγια προς κακό του εαυτού σου;

Δεν λέγει ο Παύλος ότι αυτή είναι **ειδωλολατρία και ονομάζει ειδωλολάτρη τον πλεονέκτη;** [Εφ. 5, 5: «Τοῦτο γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ (: φυλαχτείτε ἀπὸ αὐτά, διότι πρέπει νὰ ξέρετε καλά αὐτό, ὅτι κάθε πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, **ο οποίος ουσιαστικά είναι ειδωλολάτρης,** αφού η λατρεία του χρήματος απορροφά ολόκληρη την καρδιά του, **δεν έχει κανένα δικαίωμα κληρονομιάς στη βασιλεία του Χριστού και Θεού**)»]. Εσύ όμως στέκεσαι και γελάς όπως οι κοσμικές γυναίκες, προκαλώντας τα γέλια σαν τις γυναίκες του θεάτρου;

Αυτό τα ανέτρεψε όλα, αυτό τα κατέρριψε **κατάντησαν τα δικά μας γέλως και πολιτισμός και αστειότητα· τίποτε το σταθερό, τίποτε το στερεό.** Δεν τα λέγω αυτά μόνο προς τους κοσμικούς άντρες, αλλά γνωρίζω ποιους υπαινίσσομαι· **γέμισε η Εκκλησία από γέλωτα.** Αν ο τάδε πει κάποιο αστείο, αμέσως προκαλούνται γέλια σε αυτούς που κάθονται. Και το θαυμαστό είναι ότι πολλοί δεν σταματούν να γελούν και κατά την ίδια την ώρα της ευχής. Παντού χορεύει ο διάβολος, όλους τους ντύθηκε, όλους τους εξουσιάζει. Ατιμάστηκε ο Χριστός, περιφρονήθηκε, δεν υπάρχει πουθενά η εκκλησία. Δεν ακούτε τον Παύλο που λέγει: «Καὶ αἰσχροῦτης καὶ μωρολογίας ἢ εὐτραπελίας, τὰ οὐκ ἀνήκοντα (: επίσης **δεν**

αρμόζουν σε σας τους Χριστιανούς και δεν πρέπει να αναφέρονται καν ως λέξεις οι αισχρές πράξεις και τα ανόητα φλύαρα λόγια και τα άπρεπα και βρώμικα αστεία)» [Εφ. 5, 4]; Μαζί με την αισχρότητα αναφέρει τη γελοιότητα και εσύ γελάς; Μωρολογία τι είναι; Εκείνα που δεν έχουν τίποτε το χρήσιμο.

Γελάς λοιπόν διαρκώς και φαιδρύνεις το πρόσωπό του εσύ ο μοναχός; **Γελάς, πες μου, εσύ που έχεις σταυρωθεί, εσύ που πενθείς; Πού άκουσες τον Χριστό να το κάνει αυτό; Πουθενά, αλλά πολλές φορές ήταν σκυθρωπός**. Πραγματικά, όταν είδε την Ιερουσαλήμ δάκρυσε, όταν σκέφτηκε τον προδότη ταράχτηκε, και όταν επρόκειτο να αναστήσει τον Λάζαρο έκλαψε· και εσύ γελάς; **Εάν εκείνος που δεν πονά για τα αμαρτήματα των άλλων είναι άξιος κατηγορίας, εκείνος που συμπεριφέρεται με αναλγησία για τα δικά του και γελά, ποια συγνώμη είναι άξιος να επιτύχει; Ο παρών καιρός είναι καιρός πένθους και θλίψεως, βασάνων και δουλαγωγίας, αγώνων και ιδρώτων· και εσύ γελάς; Δεν βλέπεις πώς επιτιμήθηκε η Σάρρα;**

Δεν ακούς τον Χριστό που λέγει «**οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε (: αλίμονο και σε σας που έχετε ως μοναδικό σκοπό της ζωής σας τη σαρκική χαρά και γελάτε τώρα από τις διασκεδάσεις και τις απολαύσεις του σαρκικού σας βίου, ουαί και αλίμονό σας, διότι στην άλλη ζωή θα πενήσετε και θα κλάψετε)**» [Λουκά 6, 25]; Αυτά ψάλλεις καθημερινά; Πες μου δηλαδή, τι λες; «**Γέλασα**»; Καθόλου. Αλλά τι; «**έκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου (: απόκαμα από τους στεναγμούς μου για τις παρεκτροπές μου)**» [Ψαλμ. 6, 6]. Αλλά ίσως μερικοί είναι τόσο παραλυμένοι και αποχαυνωμένοι, ώστε να γελούν και για την επιτίμηση αυτή, σαν να τα λέμε δηλαδή αυτά για να προκαλέσουμε γέλωτα. Πραγματικά τέτοια είναι η παραφροσύνη, τέτοια η τρέλα, ούτε την επιτίμηση δεν αισθάνεται.

Στέκεται ο ιερέας του Θεού λέγοντας την ευχή για όλους και εσύ γελάς, χωρίς να φοβάσαι τίποτε; Και εκείνος βέβαια λέγει τρέμοντας τις ευχές για σένα, και εσύ τον περιφρονείς; Δεν ακούς τη Γραφή που λέγει: «**Οὐαὶ οἱ καταφρονηταί (: αλίμονο σε όσους περιφρονούν τα ιερά και τα όσια, τη δικαιοσύνη και την αλήθεια)**» [προφήτης Αββακούμ: 1, 5]; Δεν φρίττεις; Δεν δείχνεις συστολή; Και βέβαια εισερχόμενος σε ανάκτορα προσέχεις να είναι κόσμιο και το παράστημά σου και το βλέμμα σου και το βάδισμά σου και όλα τα άλλα, ενώ εδώ, όπου είναι τα πραγματικά ανάκτορα, και τέτοια όπως ακριβώς είναι τα ουράνια, γελάς; **Εσύ βέβαια γνωρίζω ότι δεν βλέπεις, ακούς όμως ότι παντού παραβρίσκονται άγγελιοι και μάλιστα στον οίκο του Θεού στέκονται δίπλα στο βασιλιά, και όλα είναι γεμάτα από τις ασώματες εκείνες δυνάμεις**. Ο λόγος μου αυτός απευθύνεται και προς τις γυναίκες, οι οποίες μπροστά στους άνδρες βέβαια δεν τολμούν εύκολα να το κάνουν αυτό, και αν το κάνουν, δεν το κάνουν πάντοτε, αλλά

κατά τον χρόνο της ανάπαυσης, ενώ εδώ πάντοτε. Πες μου, γυναίκα, ενώ καλύπτεις το κεφάλι σου, γελάς βρισκόμενη μέσα στην εκκλησία; **Εισήλθες να εξομολογηθείς τα αμαρτήματά σου, να προσπέσεις στον Θεό, να Του παρακαλέσεις και να Του ικετεύσεις για τα κακά που διέπραξες και τα πλημμελήματα, και το κάνεις αυτό γελώντας; Πώς λοιπόν θα μπορέσεις να καταστήσεις Αυτόν ευμενή;**

«Και τι κακό», θα έλεγε κανείς, «είναι το γέλιο»; Δεν είναι κακό το γέλιο, αλλά κακό είναι όταν γίνεται πέρα από το μέτρο και άκαιρα. Το γέλιο υπάρχει σε εμάς ώστε, όταν δούμε φίλους που έχουμε πολύ χρόνο να τους δούμε, να το κάνουμε αυτό, όταν δούμε κάποιους συνεσταλμένους και φοβισμένους, να τους ενθαρρύνουμε με το χαμόγελο, και όχι να καγχάζουμε και να γελάμε πάντοτε. Το γέλιο υπάρχει μέσα στην ψυχή μας, για να ανακουφίζεται κάποτε η ψυχή, όχι για να οδηγείται στη διάχυση. Άλλωστε και η επιθυμία υπάρχει μέσα στα σώματά μας και δεν πρέπει οπωσδήποτε επειδή υπάρχει να τη χρησιμοποιούμε ή να τη χρησιμοποιούμε πέρα από το μέτρο· αλλά και συγκρατούμε αυτήν και δε λέμε «επειδή υπάρχει μέσα μας, ας τη χρησιμοποιήσουμε».

Με δάκρυα δούλευε τον Θεό, για να μπορέσεις να καθαρίσεις τα αμαρτήματά σου. Γνωρίζω ότι πολλοί με κατηγορούν λέγοντας «αμέσως δάκρυα». Γι' αυτό είναι καιρός δακρύων. Γνωρίζω ότι και αισιοδοξούν όλοι εκείνοι που λένε: «Φάγωμεν και πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν (: “Ας φάμε, ας πιούμε, διότι αύριο πεθαίνουμε”»)» [Α΄ Κορ. 15, 32].

Αλλά σκέψου ότι «Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης (: Ματαιότης ματαιοτήτων, **όλα ανεξαιρέτως τα επίγεια είναι μάταια**)» [Εκκλ. 1, 2]. Δεν το λέγω εγώ, αλλά εκείνος που γνώρισε όλα τα πράγματα **έμπρακτα**, λέγει τα εξής: «Ἐμεγάλυνα ποιήμα μου, ὠκοδόμησά μοι οἴκους. ἐφύτευσά μοι ἀμπελώνας, ἐποίησά μοι κήπους καὶ παραδείσους καὶ ἐφύτευσά ἐν αὐτοῖς ξύλον πᾶν καρποῦ· ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὑδάτων τοῦ ποτίσαι ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα· ἐκτησάμην δούλους καὶ παιδίσκας, καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι, καὶ γε κτήσις βουκολίου καὶ ποιμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἱερουσαλήμ· συνήγαγόν μοι καὶ γε ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν· ἐποίησά μοι ἄδοντας καὶ ἀδούσας καὶ ἐντροφήματα υἱῶν ἀνθρώπων, οἴνοχρον καὶ οἴνοχόας· καὶ ἐμεγαλύνθη καὶ προσέθηκα παρὰ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ γε σοφία μου ἐστάθη μοι. καὶ πᾶν, ὃ ἤτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, οὐκ ἀφείλον ἀπ' αὐτῶν, οὐκ ἀπεκώλυσα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ πάσης εὐφροσύνης, ὅτι καρδία μου εὐφράνθη ἐν παντὶ μόχθῳ μου, καὶ τοῦτο ἐγένετο μερίς μου ἀπὸ παντὸς μόχθου. καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ ἐν πᾶσι ποιήμασί μου, οἷς ἐποίησαν αἱ χεῖρές μου, καὶ ἐν μόχθῳ, ᾧ ἐμόχθησα τοῦ ποιεῖν, καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος, καὶ οὐκ ἔστι περισσεῖα ὑπὸ τὸν ἥλιον (: **επιδίωξα λοιπόν τα μεγάλα έργα. Ἐκτίσα**

οικοδομές μεγαλοπρεπείς. Φύτεψα για τον εαυτό μου αμπελώνες. Περιέκλεισα κήπους και δενδρόκηπους και φύτεψα σε αυτούς δένδρα καρποφόρα παντός είδους. Διέταξα και κτίστηκαν δεξαμενές υδάτων, για να ποτίζονται από αυτές όλα τα χλοερά δένδρα του δάσους. Αγόρασα ως κτήμα μου δούλους και δούλες. Και τα παιδιά, που αυτοί γέννησαν στα ανάκτορά μου, έγιναν δικά μου. Απέκτησα μεγάλα κοπάδια βοδιών και προβάτων, περισσότερα από όσα είχαν αποκτήσει όλοι εκείνοι, που υπήρξαν πριν από εμένα στην Ιερουσαλήμ. Συγκέντρωσα για τον εαυτό μου άργυρο και χρυσό, θησαυρούς και περιουσίες βασιλέων και ολοκλήρων περιοχών. Είχα προς διασκέδασή μου τραγουδιστές και τραγουδίστριες. Έκαμα δικές μου και γνώρισα όλες τας διασκεδάσεις και απολαύσεις των ανθρώπων. Είχα οινοχόους, για να με κερνούν κρασί. Έφτασα σε μεγαλείο και δόξα και ξεπέρασα όλους τους ανθρώπους, οι οποίοι πριν από εμένα είχαν ζήσει στην Ιερουσαλήμ. Εν μέσω όμως όλων αυτών των μεγαλείων και των απολαύσεων η σοφία μου μού συμπαραστάθηκε, ώστε να μην εκτραπώ ανεπανόρθωτα. Κάθε τι, το οποίο επιθύμησαν οι οφθαλμοί μου, δεν τους το στέρησα και δεν εμπόδισα την καρδιά μου να απολαύσει κάθε τέρψη και χαρά. Η καρδιά μου απήλαυσε όλα τα αγαθά των ταλαιπωριών και των κόπων μου. Αυτό άλλωστε υπήρξε και το κέρδος όλων των κόπων της ζωής μου. **Και έπειτα από όλες αυτές τις τέρψεις και τις απολαύσεις έριξα εγώ ένα βλέμμα σε όλα όσα έπραξα, σε όλα όσα κατασκεύασαν τα χέρια μου, σε όλα όσα με κόπο και ταλαιπωρία αγωνίστηκα να αποκτήσω, και έβγαλα το συμπέρασμα, ότι όλα αυτά είναι ματαιότητα. Κούφια ορμή παρερχομένου ανέμου και ότι δεν υπάρχει κανένα μόνιμο, αιώνιο κέρδος, καμία ωφέλεια κάτω από τον επίγειο ήλιο)**» [Εκκλ. 2, 4-11]. Και τι λέγει μετά από όλα αυτά; **«Ματαιότης ματαιοτήτων, τα πάντα ματαιότης».**

Ας πενθήσουμε λοιπόν, αγαπητοί, ας πενθήσουμε, για να γελάσουμε πραγματικά **για να νιώσουμε πραγματικά ευφροσύνη κατά τον καιρό της ειλικρινούς χαράς. Γιατί αυτή η χαρά που αισθανόμαστε για τα γήινα οπωσδήποτε είναι αναμιγμένη με λύπη και δεν είναι δυνατό να τη βρούμε αυτήν ποτέ καθαρή, ενώ εκείνη είναι ειλικρινής και άδολη και δεν έχει τίποτε το ύπουλο ούτε κάτι άλλο αναμιγμένο.** Με εκείνη, την πνευματική, χαρά ας νιώθουμε ευχαρίστηση, εκείνην ας επιδιώξουμε. **Δεν είναι δυνατό να επιτύχουμε αυτήν αλλιώς, παρά με το να μην προτιμάμε εδώ τα ευχάριστα, αλλά εκείνα που ωφελούν και να θλιβόμαστε λίγο με τη θέλησή μας και να υποφέρουμε με ευχαριστία όλα εκείνα που μας συμβαίνουν.** Γιατί έτσι θα μπορέσουμε να επιτύχουμε και τη βασιλεία των ουρανών, με τη χάρη και φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, στον οποίο μαζί με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα πρέπει κάθε δόξα, τιμή και προσκύνηση, τώρα και πάντοτε και στους ατέλειωτους αιώνες. Αμήν.

ΠΗΓΕΣ:

- <https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ad-hebraeos.pdf>
- Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, *Υπόμνημα στην Προς Εβραίους επιστολή, ομιλία ΙΕ΄*, πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1989, τόμος 24, σελίδες 562-573 .
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- Π. Τρεμπέλα, *Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία* (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητας θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα*, εκδόσεις αδελφότητας θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.
- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα*, εκδόσεις αδελφότητας θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm
- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)